

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
EDUKACIJSKO-REHABILITACIJSKI FAKULTET

Agencija za odgoj i obrazovanje

Uloga roditelja u provođenju uspješne nastave na daljinu za učenike s teškoćama u razvoju

Ana-Marija Bohaček

3. rujna 2021.

Pregled izlaganja:

Uloga roditelja u provođenju uspješne nastave na daljinu za učenike s teškoćama u razvoju

- Trendovi u istraživanju rada s roditeljima – obitelji usmjeren pristup, stadij adaptacije

Obitelji usmjeren pristup

- sustav ideja koji se odnosi na podršku djeci i njihovim roditeljima
- poznat kao najučinkovitiji pristup u (ranoj) intervenciji
- učinkovitost programa mjeri se funkcionalnim ishodima - ishodi programa povezani sa djetetovim sudjelovanjem u dnevnim aktivnostima i obiteljskom svakodnevicom
- Cilj: maksimalizirati funkcionalne ishode djeteta kroz pružanje proaktivne podrške roditeljima

Porijeklo Obitelji usmjerene prakse

- Prvi puta je taj termin korišten 1950 – tih u medicini i socijalnom radu - promjenu stajališta – sa pacijenta usmjerenog pristupa na pristup koji uzima u obzir *ishode* liječenja koji se odnose na pacijenta i njegovu obitelj
- Schaefer (1969) prvi je koristio taj termin u ranoj intervenciji i odnosi se na *uključenost i roditelja i djeteta* u praksi rane intervencije
- Urie Bronfenbrenner (1974) koristi termin *obitelji* – *usmjeren* kako bi naznačio razliku od *dijetu usmjeren pristup*

Razlike u pristupima

Obitelji usmjeren pristup

Tradicionalni modeli

Podrška	vs	Tretman
Jačanje	vs	Ekspertnost
Temeljeno na jakim stranama	vs	Temeljeno na nedostacima
Izvor za podršku	vs	Izvor za uslugu
Obitelji usmjereno	vs	Stručnjacima usmjereno

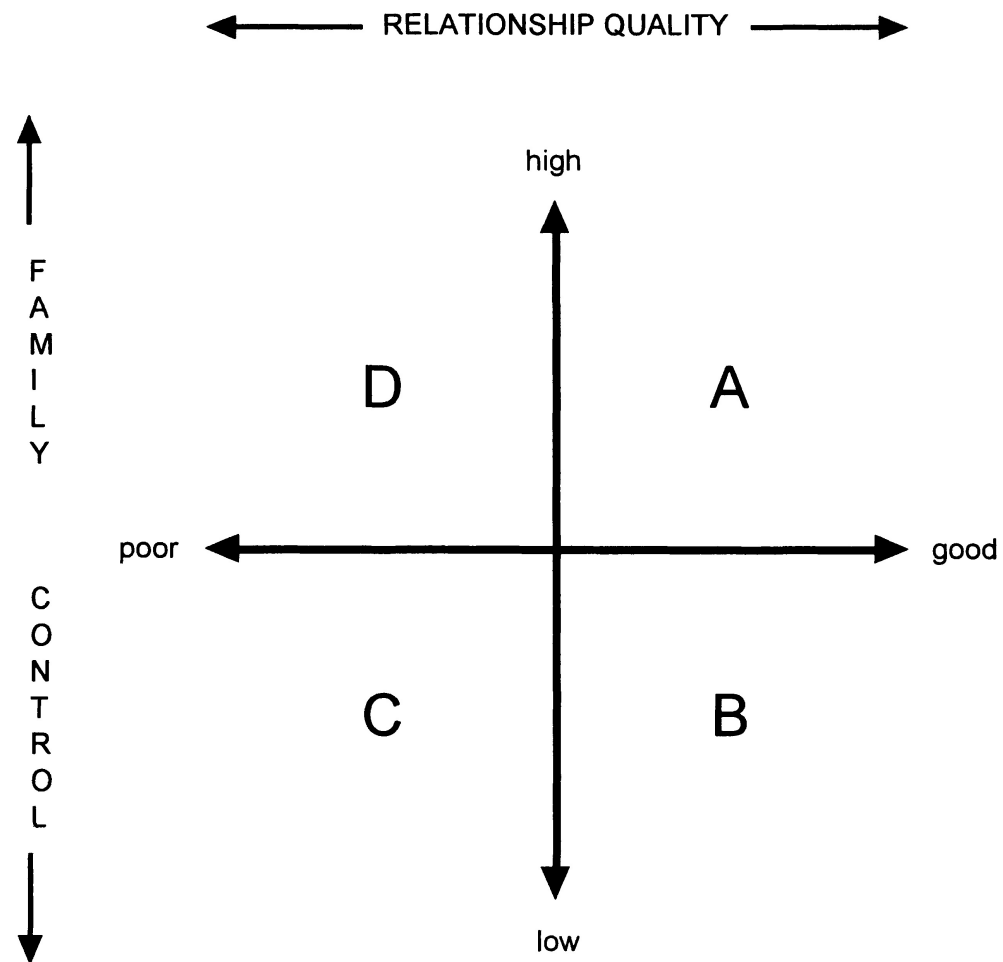
Dunst, C. J. (in press). Family systems early childhood intervention. In H. Sukkar, J. Kirby, C. J. Dunst (Eds.), *Early childhood intervention: Working with families of young children with special needs*. Abingdon, Oxfordshire: Routledge.

“Rezultati pokazuju kako **stručnjaci roditeljsku podršku percipiraju nižom nego roditelji** te im pripisuju veću izraženost restriktivne kontrole i popustljivosti nego li to čine sami roditelji.

U pogledu roditeljskog stresa, pokazalo se kako **stručnjaci percipiraju i roditeljima pripisuju veću razinu roditeljskog stresa** nego li to čine sami roditelji.

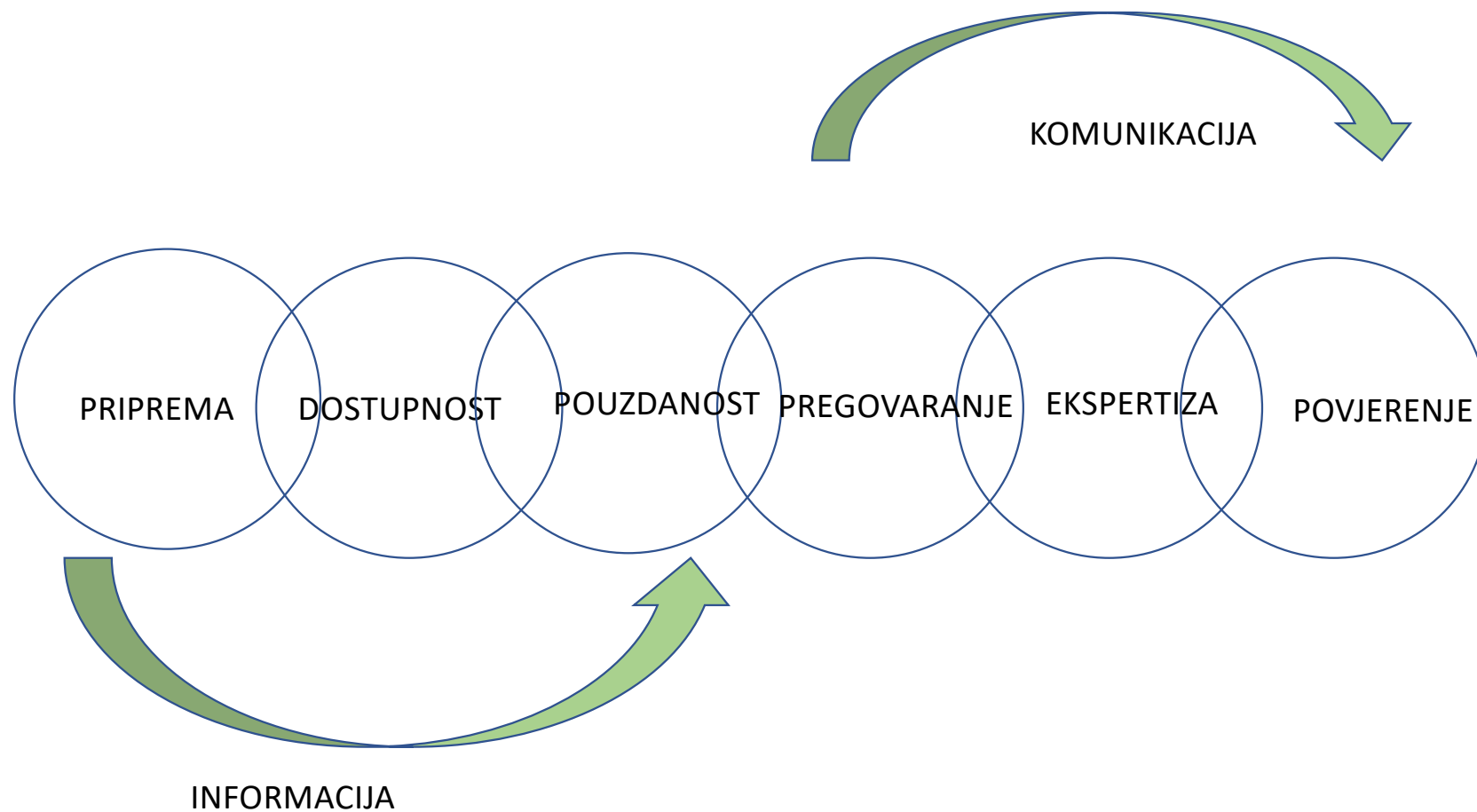
Ispitujući percepciju stručnjaka i roditelja jednih o drugima, **stručnjaci su češće izjavljivali o negativnom nego o pozitivnom doživljaju roditelja** s kojima surađuju, što je **suprotno** nalazu dobivenom za roditelje i njihov doživljaj stručnjaka.“

Hrkać, A. (2021). Usporedba stručnjačke i roditeljske percepcije roditeljskog ponašanja i roditeljskog stresa kod roditelja djece rane dobi urednog i rizičnog razvojnog obrasca. *Specijalistički rad*, ERF

Odnos kvalitete i kontrole koju ima obitelj pri izradi IEP-a

Minke, K.M. , Scott, M.M. (1995) Parent – Professional Relationship in EI: A Qualitative Investigation. *Topics in Early Childhood Special Education*. 15, (3) 335-352

Oulton, K., Sell, D., Gibson, F. (2020). Hospitalized children with intellectual disability: Parents as partners in their care. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 00, 1–10.

Obitelji usmjeren pristup - partnerski odnos

- „Ja sam stručnjak za poučavanje, za podršku, za djecu s DownSy....a roditelj je stručnjak za Frana, Iliju, Maru”
- ”Prkose” li roditelji dijagnozi i promjeni programa?

Temeljni obiteljski interakcijski obrasci

Obiteljski kontekst utječe na razvojni ishod kod sve djece!

- Kvaliteta interakcije roditelj-dijete (smatra se **najvažnijim čimbenikom**: kontingentna, topla i ohrabrujuća, nenasilna, primjereno strukturirana, usmjerena na djetetov fokus)
- Opseg u kojem obitelj pruža djetetu prilike za raznolika i primjerena iskustva tako da ga okružuje odgovarajućom socijalnom i fizičkom sredinom
- Način na koji obitelj osigurava djetetovo zdravlje i sigurnost (adekvatna prehrana, zaštita cijepljenjem i sl.)

Roditeljstvo i neuroznanost

- arhitektonika mozga = geni + iskustvo
genetika daje shemu, plan neuronskih veza, ali one jačaju i učvršćuju se temeljem iskustva
- rana interakcija između roditelja i djeteta je ključna za učvršćivanje neuronskih mreža
- roditelj intuitivno prilagođava multimodalni komunikacijski repertoar djetetovim sposobnostima i zna kako pročitati i protumačiti djetetovo ponašanje, a dijete na to odgovara („ping – pong”)

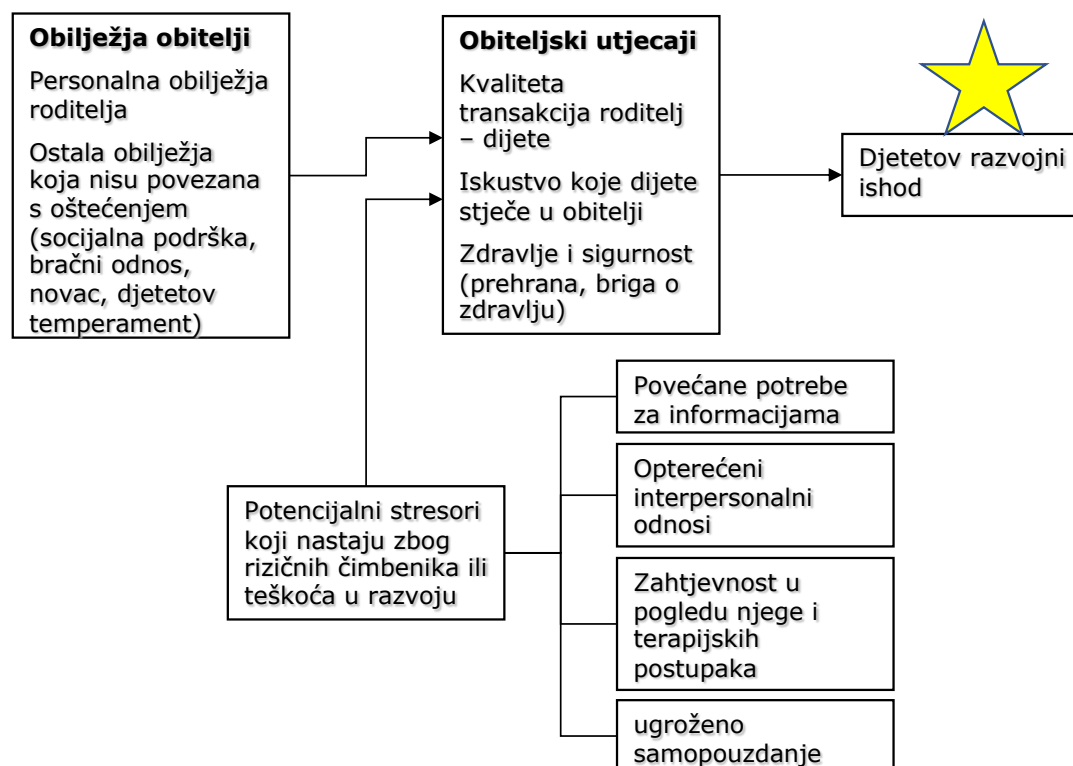

Što ugrožava interakcijske obrasce?

- Stres
- Obilježja roditelja: obrazovanje, očekivanja, duševno zdravlje
- Materijalne/financijske prilike
- Djetetov temperament
- Djetetove teškoće ili rizici

Čimbenici koji utječu na djetetov razvojni ishod

Guralnick M.J. (1997). The Effectiveness Of Early Intervention

Stadiji adaptacije (N. Miller)

Faza	Roditelj	Stručnjak
Preživljavanje	Saznavanje da dijete ima teškoće, prvo suočavanje s neželjenom situacijom, Preživljavanje nakon šoka. Razdoblje obilježeno neugodnim i nepoznatim emocijama: strah, ljutnja, bijes, nemoć, tuga.	U patronažnom radu. U timovima za procjenu. Pri upisu u vrtić. <u>Pri upisu u školu.</u> <u>Pri promjeni oblika školovanja.</u>
Traganje- unutarnje i vanjsko	Traženje informacija (zašto baš nama, kako ćemo dalje, imamo li snage za sve što nas čeka...) (koja intervencija je ona prava, koji stručnjaci mogu pomoći, koja su zakonska prava, koju školu odabrati, gdje odvesti dijete na instrukcije, terapiju)	U timovima za procjene. Dati roditeljima provjerenu, znanstveno utemeljenu i kompletnu informaciju. Nitko ne zna sve! Bez osuđivanja! Uzeti u obzir mogućnosti sustava.
Smještavanje	Uključivanje u program, vrtić, školu, stambenu zajednicu. Mirnija i stabilnija faza.	U vrtiću, <u>u školi</u> , uključivanjem u neki oblik programa i podrške
Odvajanje	Svaki puta kada dijete ovlada nekom vještinom. Puštanje djeteta da bude samostalno.	U vrtiću, <u>školi</u> , odlazak na izlet, odlazak u stambene zajednice.

Empatija – prethodnica aktivnog slušanja

- Empatija je sposobnost razumijevanja osjećaja, želja, ideja i ponašanja druge osobe te sposobnost da se to razumijevanje i pokaže
- Empatija sadrži afektivnu i kognitivnu komponentu
- Empatija nas ”čuva”
- Empatija nije isto što i simpatija ili samilost

J. Piaget: Zauzimanje tuđe perspektive:

Play, dreams and imitation in childhood (1951)

„Osobno, to sam vidio na svojim blizancima. Kad im je bilo oko osamnaest mjeseci, ako je moj sin plakao, njegova sestra ga je pokušavala utješiti dajući mu svoju igračku psa.

Ali kad su bili u dobi od dvadeset i četiri mjeseca, ako je on plakao, ona mu više nije davala svog psića, nego je bila svjesna da će on biti mnogo sretniji ako mu pruži njegovu omiljenu igračku mačku.“

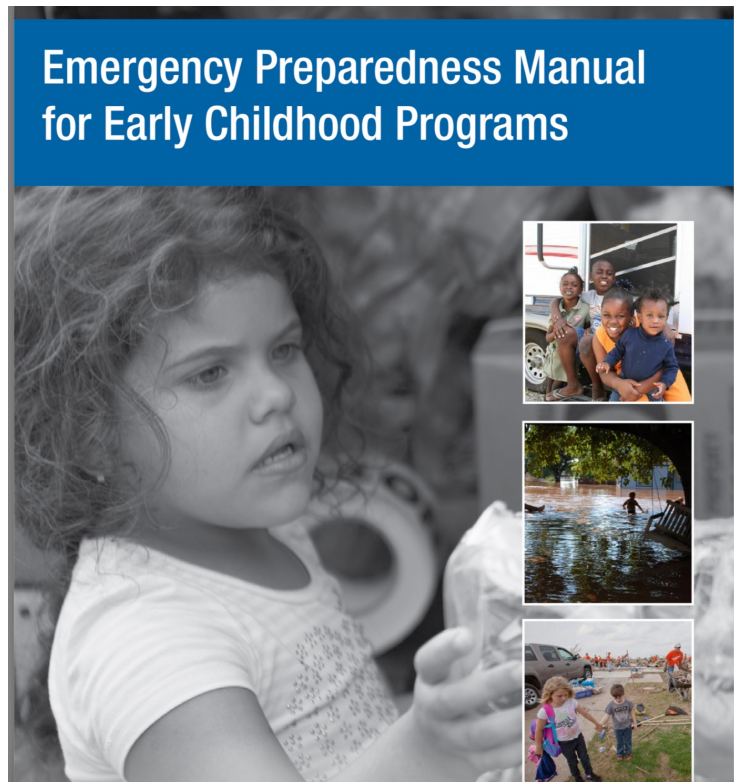
Pregled izlaganja:

Uloga roditelja u provođenju uspješne nastave
na daljinu za učenike s teškoćama u razvoju

- Tren

Izvanredna situacija:

What Types of Emergencies Could You Experience?

What types of emergencies have occurred in your area? Is your early childcare education program in a flood zone? Do you experience severe weather events? Is there a history of violence in your community?

Use this checklist to assess what types of emergencies you could experience in your program and region. The document, *Disaster-Specific Recommendations for Emergency Preparedness, Response, and Recovery in Early Childhood Education Programs* also provides useful information. Consult with your state or local emergency-management office for emergency plans specific to your area. <https://www.acf.hhs.gov/ohsepr/information-for-providers>

	Yes	No	Maybe
Tornado			
Earthquake			
Hurricane			
Flooding			
Tsunami			
Thunderstorm			
House Fire/Wildfire			
Active Shooter/Violent Intruder (Prepared for?)			
Blackout/Power Outage			
Extreme Heat			
Winter Storm/Extreme Cold			
Landslide/Mudslide			
Volcanic Eruption			

COVID-19 ?

Terminologija u radu ER u izvanrednoj situaciji- koliko nam je nova?

SADRŽAJ

<u>Uvod</u>	3
<u>I. dio: Razvoj i izvedba nastave na daljinu u 2019./2020.</u>	4
Zašto je u Hrvatskoj bilo moguće pokrenuti nastavu na daljinu	4
Priprema za provedbu nastave na daljinu	5
Ključne smjernice u prvim dvama tjednima	9
Razvoj nastave na daljinu tijekom prvih mjesec dana	10
Povratne informacije dionika	11
vrednovanje i ocjenjivanje na daljinu	12
Kako ćemo završiti školsku/akademsku godinu 2019./2020.	12
<u>Nastava na daljinu i podzastupljene i ranjive skupine učenika i studenata</u>	13
Nastava na daljinu za učenike s teškoćama	13
Nastava na daljinu za učenike pripadnike nacionalnih manjina	15
Učenici u socijalno-ekonomski nepovoljnom položaju	17
Hrvatska Nastava u inozemstvu	17
<u>II. dio: Model nastave na daljinu za 2020./2021.</u>	19
Scenariji za sljedeću školsku i akademsku godinu	20
Mogućnosti provedbe nastave na daljinu u uvjetima niskog rizika	22
<u>Područja koja treba unaprijediti i zašto</u>	24
Strateški pristup uvođenju nastave na daljinu	24
Učinkovita organizacija nastave na daljinu	25
Kakve su potrebe nastavnika i učenika za usavršavanjem	26
Računalna oprema i programska podrška	28
Praćenje i vrednovanje u nastavi na daljinu	28
Komunikacija s dionicima	29
<u>Mješoviti model i nastava na daljinu u školskoj godini 2020./2021.</u>	29
Sažetak scenarija povezanih s područjima djelovanja	31
<u>Okvirni vremenski plan i izvori financiranja</u>	33
Završetak školske i akademske godine 2019./2020.	33
Priprema za sljedeću školsku i akademsku godinu	34
Kako ćemo se financirati	35

Terminologija u radu ER u izvanrednoj situaciji- koliko nam je nova?

Nastava na daljinu

(Švagelj, Ivana „Nastava na daljinu kao didaktički element u osnovnom obrazovanju”, 2012., diplomski rad, diplomski, Učiteljski fakultet, Čakovec)

”Marte meo” savjetovanje roditelja

(Akademija za razvojnu rehabilitaciju)

Nastava na daljinu prije COVID-a 19

Postoje prednosti i nedostaci poučavanja na daljinu – oni se odnose na stavove i mogućnosti roditelja i stručnjaka (Davis, Hopkins, Abrahams, 2012)

Prednosti za učenike s teškoćama:

Visoko individualizirani pristup, prednost ostanka kod kuće, učenik radi u poznatom okruženju, poticanje u prirodnom okruženju bez socijalnih izazova i nepoželjnih ponašanja (Thompson, Ferdig, & Black, 2012)

Nedostaci:

Komunikacija nije licem u lice, infrastruktura i tehnička oprema (jačina glasa i kvaliteta zvuka) – dovodi do frustracija kod svih, nemogućnost prenijeti uputu i dogovoriti obveze sugovornika, rjeđi susreti (Capdeferro & Romero, 2010).

Centri, vrtići škole odnose se na mjesto provedbe – GDJE?

Način komunikacije, pristup, stručna znanja odnose se na način provedbe – **KAKO?**

Uloga učitelja edukacijskih rehabilitatora u virtualnom poučavanju

„**Komunikacija** je ključna u poučavanju na daljinu u virtualnim školama. Edukacijski rehabilitatori imaju odgovornost svakodnevno komunicirati sa učenicima, roditeljima, osobljem i drugim stručnjacima”

Article

PDF Available

Special Educators' Roles as Virtual Teachers

May 2014 · Teaching Exceptional Children 46(5):110

DOI: [10.1177/0040059914530100](https://doi.org/10.1177/0040059914530100)

Authors:

Kimberly Coy

PhD 4.07 · California State University, Fresno

 Download full-text PDF

 Read full-text

Figure 3. Sample Schedule for Special Education Teachers

	Monday	Tuesday	Wednesday	Thursday	Friday
8am	Check student e-mails, answer phone calls	Check student e-mails, answer phone calls	Prepare for IEP meeting	Check student e-mails, answer phone calls	Check student e-mails, answer phone calls
9am	Class meeting, synchronous	Teach synchronous lesson	Weekly special education meeting	Weekly staff meeting	Prepare for teaching synchronous lessons
10am	Family conference	Teach synchronous lesson	Family conference	Work on professional learning community tasks	Prepare for teaching synchronous lessons
11am	Prepare for teaching synchronous lessons	Teach synchronous lesson	Family conference	Family conference	Prepare for teaching synchronous lessons
Noon	Lunch	Lunch	Lunch	Lunch	Lunch
1pm	Family conference	Teach synchronous lesson	IEP meeting	Family conference	Family conference
2pm	Monitor student progress	Monitor student progress	Monitor student progress	Monitor student progress	Family conference
3pm	Family conference	Check student e-mails, answer phone calls	Check student e-mails, answer phone calls	Check student e-mails, answer phone calls	Organize paperwork, back up computer

Figure 4. Samples of Real Teacher Work Spaces

Collection

Thesaurus

Search education resources

Search

Adv
Sea

☐ Peer reviewed only ☐ Full text available on ERIC

Understanding the Roles of Families in Virtual Learning

Currie-Rubin, Rachel; Smith, Sean J.

TEACHING Exceptional Children, v46 n5 p117-126 May-Jun 2014

Uloga roditelja u
virtualnom
poučavanju

”Iako je u nastavi na daljinu učitelj gotovo uvijek dostupan (elektronička pošta, društvene mreže), iz minute u minute, iz sata u sata, iz dana u dan, podršku u učenju daje roditelj.”

Roditelj je u nastavi na daljinu partner više nego ikad

Potrebno je pronaći balans – između količine gradiva i roditeljskih mogućnosti

Jasno definirati očekivanja

Obostrano povjerenje

Uloga roditelja i učitelja u poučavanju učenika s razvojnim teškoća za vrijeme nastave na daljinu

	Učitelj	Roditelj
Priprema za rad		X
Postavljanje zajedničkih ciljeva	X	X
Prepoznavanje potreba učenika i koliko razumije gradivo (vještinu)		X
Pružanje individualizirane i osobne podrške u učenju	x (indirektno kroz video modeliranje)	X
Pomoć učeniku da postigne cilj poučavanja	X	X
Davanje povratne informacije učeniku	X	X
Kontrola učenikove frustracije i procjena rizika za NP	x (indirektno kroz video modeliranje)	X
Podrška u internalizaciji gradiva, samostalnom izvođenju i generalizaciji		X

ERIC

Collection

Thesaurus

Search education resources

Search

Adv
See

☐ Peer reviewed only ☐ Full text available on ERIC

Understanding the Roles of Families in Virtual Learning

Currie-Rubin, Rachel; Smith, Sean J.

TEACHING Exceptional Children, v46 n5 p117-126 May-Jun 2014

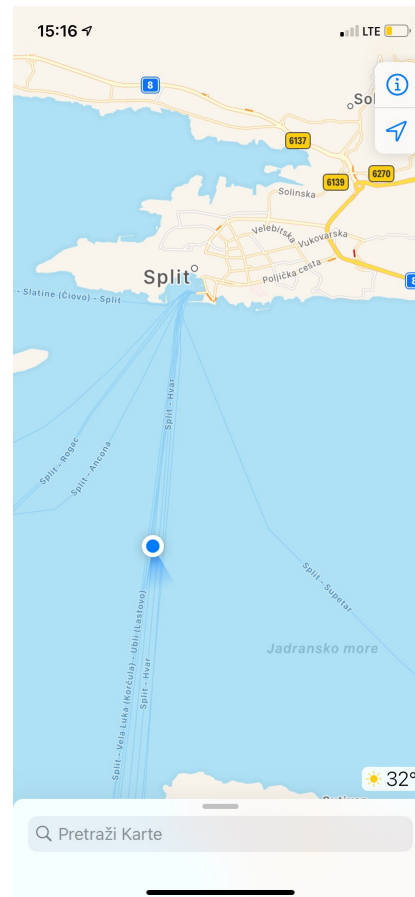
Motivacija – univerzalni ključ

- Motivacija dolazi iz skupa neurokemijskih mreža koje se razvijaju kao rezultat iskustava
- Najbolji način za održavanje motivacije je podrška unutarnjim pokretačima sa vanjskim povratnim informacijama
- Na motivaciju utječe više faktora – motivacija ne uključuje samo volju, već i znanje, vrijeme i podršku
- Za održavanje motivacije tijekom vremena potrebno je neočekivano pojačanje 😊

Principi poučavanja odraslih

Neovisno o modelu podrške u **principi poučavanja odraslih** uvijek su isti:

1. Roditelji **kroz iskustvo** uče o djetetovim razvojnim potrebama
2. Odrasli najbolje uče kada su očekivanja **jasna**
3. Za primjenu navika i stavova potrebno je **vrijeme**
4. Prihvaćanje novog znanja je lakše ako nova spoznaja ulazi u već postojeći oblik
5. ponašanja
6. Odrasli uče sistematično i postupno
7. Odrasli **često podučavaju odrasle** na način na koji oni uče
8. **Povjerenje** je ključno
9. **Stvarne prilike** omogućavaju odraslima učenje

**Ako želiš ići brzo, idi sam,
ako želiš ići daleko, idi u društvu.**

Afrička narodna poslovice